

Forløbet er udarbejdet af
Tina Gantriis, Skt. Hans Skole, Odense
Hanne Brixtofte Petersen, University College Lillebælt

Blodbad eller tradition

- Sprog, kultur og identitet på Færøerne

Fag	Dansk
Klassetrin	7.-9. klasse
Kompetenceområde	Læsning og kommunikation
Færdigheds- og vidensmålpar	<p>LÆSNING/SAMMENHÆNG: Eleven kan kritisk vurdere teksters udsagn på baggrund af kontekst. Eleven har viden om metoder til systematisk undersøgelse af tekster.</p> <p>KOMMUNIKATION/SPROGLIG BEVIDSTHED: Eleven kan iagttage, hvordan vi danner forestillinger om verden med ord og sprog.</p> <p>Eleven har viden om nuancer i sproget og sprogets virkning.</p>

Formål

Eleverne skal have viden om Færøerne, som er den del af rigsfællesskabet. Sprog, kultur og identitet er tæt forbundet i den færøske selvfølelse, og det viser sig i stærke og levende traditioner.

Danske unge vil kende til flere færøske vindere af X-factor, som kan ses som resultatet af landets sangtradition.

En anden tradition, der med jævne mellemrum kommer i de danske medier, er det årlige grindedrab. Blodige billeder rydder forsiderne og diskussionen mellem traditionalister og miljøforkæmpere får forsideplads.

Forløbets hensigt er, at eleverne skal få en indsigt i, hvad det betyder for færingers selvforståelse at deltage i traditionsstyrede handlinger som grindedrab i et moderne samfund. Grindedrab er et eksempel på en traditionsstyret handling i en kultur, som giver mening for de deltagende, mens andre uden for kulturen tager afstand fra det.

Eleverne skal gennem forløbet skifte perspektiv ved at se grindedrabet indefra det færøske perspektiv og udefra omverdens perspektiv. Fordomme og myter om andres liv og kultur stortrives, hvis man mangler viden og indsigt i, hvad der er menneskers livsgrundlag. Forløbet vil derfor sættes fokus på, hvordan tradition og kultur indgår i en moderne hverdag i et land, vi er forbundet med historisk og politisk. Ved at fjerne sig fra de danske elevers kendte verden og lade dem møde jævnaldrende færinger, bliver eleverne konfronteret med en stærk sproglig og kulturel identitet, som de kan spejle sig i. Gennem mødet med det fremmede bliver eleverne udfordret på deres indlevelsesevne.

Baggrund

Skal man nævne en enkelt ting, som Færøerne er kendt for ude i den store verden, så er det grindedrab. Altså slagtningen af de mellemstore hvaler, som med jævne mellemrum svømmer tæt på de færøske kyster små og store flokke.

Grind! Grind! Grind! Sådan lød råbet i hundredevis af år, når budskabet skulle spredes fra hus til hus. I dag sker det på mobiltelefoner og på Facebook. Knivene bliver taget frem. Unge og gamle strømmer ned til hvalstranden. Det er en fest.

Ude i den store verden vækker det opsigt, når de blodige billeder af grindedrabene vises på TV og i andre medier. I de senere år har organisationen Sea Shepard kørt kampagne mod grindedrab – blandt andet ved at sende aktivister til Færøerne. Og så strømmer det ind med protester til den færøske og den danske regering.

Men grindehvalerne er ikke en truet art, siger færingerne. Og selve drabet sker humant. Så andre skal ikke blande sig i vores gamle tradition.

Omfang

Forløbet varer ca. 12 lektioner

Blodbad, eller? - Planlægning

Fra Fælles Mål til læringsmål for forløbet

I det følgende er opstillet læringsmål for undervisningsforløbet på baggrund af Fælles Mål.

Kompetenceområde	Kompetencemål
Læsning	Eleven kan styre og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst.
Kommunikation	Eleven kan deltage reflekteret i kommunikation i komplekse formelle og sociale situationer.

Færdigheds- og vidensmål	Omsatte læringsmål
<p>[Læsning/Sammenhæng]</p> <p>Eleven kan kritisk vurdere teksters udsagn på baggrund af kontekst.</p> <p>Eleven har viden om metoder til systematisk undersøgelse af tekster.</p>	<p>Eleven kan finde frem til forskellige holdninger til en sag i en tekst.</p> <p>Eleven kan anvende metoder til at finde holdningerne i teksten.</p>
<p>[Kommunikation/Sproglig bevidsthed]</p> <p>Eleven kan iagttage, hvordan vi danner forestillinger om verden med ord og sprog.</p> <p>Eleven har viden om nuancer i sproget og sprogets virkning.</p>	<p>Eleven kan forklare, hvordan fremstillingen af en sag er med til at forme modtagerens opfattelse.</p>

Tegn på læring

Tegn på læring skal tydeliggøre for læreren og for eleverne, om eleverne får et læringsudbytte af de konkrete undervisningsforløb. Tegn på læring er tegn på, om eleven er på vej - eller har nået målet. I det følgende er opstillet tegn på læring i tre niveauer. Refleksionerne lægges ind i undervisningen undervejs, ikke til slut.

Omsatte læringsmål	Tegn på læring
Eleven kan finde frem til forskellige holdninger til en sag i en tekst.	<p>Niveau 1: [eleven kan finde holdninger der er udtrykt direkte i teksten]</p> <p>Niveau 2: [eleven kan finde holdninger, der er udtrykt i teksten – både direkte og indirekte.</p> <p>Niveau 3: [eleven kan finde holdninger i teksten og kan argumentere for baggrunden for de forskellige holdninger.</p>
Eleven kan anvende metoder til at finde holdningerne i teksten.	<p>Niveau 1: Eleven kan udfylde et "ølkassediagram" hvor alle kriterierne er formuleret på forhånd.</p> <p>Niveau 2: Eleven kan på baggrund af et læseformål selv formulere kriterier og udfylde et "ølkassediagram"</p> <p>Niveau 3: Eleven kan bruge ølkassediagrammet til at kategorisere synspunkterne og begrunde kategoriseringen.</p>
Eleven kan forklare, hvordan fremstillingen af en sag er med til at forme modtagerens opfattelse.	<p>Niveau 1: Eleven kan udpege de forskellige modaliteter i artiklen.</p> <p>Niveau 2: Eleven kan udpege de forskellige modaliteter i artiklen og forklare, hvordan de forskellige modaliteter er med til at understøtte holdninger i teksten.</p>

	<p>Niveau 3:</p> <p>Eleven kan udpege de forskellige modaliteter i artiklen, forklare hvordan de er med til at understøtte holdninger i teksten samt sammenfatte artiklens hovedmodsatninger.</p>
--	---

Blodbad, eller? Gennemførelse

Gennemførelsen af forløbet er beskrevet med afsæt i nedenstående lektionsplan.

Hvad gør læreren?	Hvad gør eleverne?
<p>Introduktion: Lektion 1 + 2</p> <p>Læreren introducerer eleverne for formål, mål og overordnede aktiviteter i forløbet.</p> <p>Eleverne får udleveret fem farvekopier af Såmal Joensen- Mikines malerier af grindedrab.</p> <p>https://www.google.dk/search?q=S%C3%A0mal+Joensen-Mikines&client=firefox-b&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwifvKn2p6HSAhXJDZoKHRhPDjsQ_AUICCGB&biw=1920&bih=1103</p> <p>De introduceres for ”ølkassediagrammet”, som de skal udfylde, mens de undersøger billederne.</p> <p>Link til ”ølkasse”</p> <p>Læreren samler op lægger vægt på, at eleverne kan drage sammenligninger i de fem billeder.</p> <p>Maleren Mikines:</p> <p>Læreren fortæller om Mikines og giver en introduktion til forløbets indhold, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none">• Grindedrab som færøsk tradition• Rigsfællesskabet• Korte facts om Færøerne <p>Læreren kan hente viden på sitet: http://rigsfaellesskab.weebly.com</p> <p>Lektion 3+4+5</p> <p>Filmen Grind, grind, grind! Ses i fællesskab første gang.</p> <p>(http://rigsfaellesskab.weebly.com/grindedrab.ht</p>	<p>Introduktion: Lektion 1 + 2</p> <p>Eleverne arbejder i makkerpar med at komme med bud på:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hvad billederne forestiller?• Hvornår foregår handlingerne?• Hvilket land foregår handlingerne i? <p>Hvad mon maleren vil vise med billedet?</p> <p>Hvert makkerpar sammenfatter deres sammenligninger ved at finde frem til fem ord, der karakteriserer billedernes motiver.</p> <p>Fx blod – hav – oprør - fisk -mørke</p> <p>Lektion 3+4+5</p>

[ml](#))

Eleverne skal finde frem til de forskellige synsvinkler på grindedrab, som præsenteres i filmen.

Klassen inddrages i fx 3-4 grupper efter niveau (tegn på læring). Læreren har på forhånd lavet en liste med kriterier til "ølkassediagrammet"

Gruppe 1 skal udvælge et antal kriterier fra lærerens liste. Gruppe 2 må vælge 3 fra lærerens liste, og skal derfra formulere de øvrige kriterier.

Gruppe 3 får ingen kriterier, og de skal således selv udfylde "ølkassediagrammet".

Matrixgrupper etableres ved, at læreren sammensætter nye grupper med en repræsentant fra hver af de niveaudelte grupper.

Læreren samler op fælles i klassen.

Lektion 6-8

Læreren giver eleverne baggrundsviden om debatten sommeren 2015 om grindedrab på Færøerne. (Links Krith hjemmeside) (<http://rigsfaellesskab.weebly.com/grindedrab.html>)

Artiklen udleveres til eleverne og vises på projektor.

Teksten læses i fællesskab ved at læreren læser teksten højt i afsnit – og eleverne følger med.

Artikel Politiken:

<http://politiken.dk/indland/politik/ECE277434/3/her-er-opfordringen-der-giver-danske-politikere-30000-mails-i-timen/>

Eleverne ser filmen anden gang i mindre grupper og udfylder imens ølkassediagrammet. De må gerne justere/tilføje kriterier undervejs.

Der dannes matrixgrupper, som fremlægger forskelle og ligheder i holdninger mellem personerne i filmen.

Lektion 6-8

Eleverne lytter aktivt til lærerens gennemgang af.

Eleverne kommer med bud på essensen i afsnittet og nøgleord eller sætninger. De streger under i deres tekster.

Eleverne arbejder derefter i mindre grupper og besvarer spørgsmålene:

HVEM siger HVAD til HVEM HVORDAN (i hvilket medie) HVORNÅR og HVORFOR? (Hvad er hensigten?)

De afslutter med at lave en skitse (mindmap-Flowdiagram – flerkolonnenotat eller lignende), der illustrerer svarene på spørgsmålene.

Lektion 9-10

Læreren introducerer Deadline fra juli 2015.

Udsendelsen ses, og klassen udveksler deres umiddelbare indtryk.

DR: Martin Krasnik interviewer Sea shepherds næstformand.

<https://www.youtube.com/watch?v=IFO8zwVCe4A>

Læreren stiller eleverne, så de danner to cirkler (CL dobbeltcirkel), og læreren spørger:

Link til Dobbeltcirkelstruktur:

<https://www.youtube.com/watch?v=kRBeqEAmZvU>

”Er du enig med næstformanden i Sea Sherperds synspunkter om grindedrab?”

Læreren markerer, når den yderste cirkel skal rykke en tand, så et nyt par skal besvare spørgsmålet.

Læreren giver skriveopgaven: Skriv en kommentar til Sea Sherperds næstformands holdninger til grindedrab.

Eleverne skriver en kommentar til debatten om grindedrab på ca. 300 ord, og der skal udvælges et billede, der understreger deres synspunkt.

Formativ feedback efter ca. 20 min. – se højre spalte.

Læreren sætter skriver-respons i gang.

Lektion 9-10

Eleverne stiller sig i en db cirkel (CL), og læreren dirigerer.

Er du enig med næstformanden i Sea Sherperds synspunkter om grindedrab?

Eleverne skal skrive en kommentar til debatten om grindedrab, som Sea Shepards næstformand giver udtryk for i udsendelsen.

I din kommentar skal du tilkendegive din holdning til deres modstand mod grindedrab.

Du skal vælge et billede til din kommentar, der kan være med til at formidle dine meninger.

Eleverne interviewer hinanden uden at se hinandens tekster 2 og 2 og spørger hinanden: ”Hvad vil du gerne overbevise læseren om? Hvordan har du tænkt dig at gøre det? Og hvordan har du ind til videre arbejdet med teksten?” I skal notere ned.

Eleverne skriver videre ca. 20 min. Derefter bytter de tekster. De læser hinandens tekster, og de giver respons

<p>Læreren modtager første udkast fra eleverne og giver respons på genren.</p> <p>Eleven skal give sin kommentar en rubrik fx i Politiken.</p> <p>Lektion 11-12</p> <p>Læreren præsenterer formålet med den afsluttende opgave og opstiller sammen med eleverne vurderingskriterier for produktet. Produktet er en multimedieproduktion.</p> <p>Formålet med opgaven er, at eleverne skal give udtryk for deres holdninger til grindedrab ved at lave et multimedieprodukt. Deres valg af billeder, musik og evt. tale skal overtale modtageren til at få samme holdning som dem.</p> <p>Multimedieproduktionerne fremlægges i klassen.</p>	<p>på, om tekstens intention er opnået ud fra ovenstående spørgsmål.</p> <p>Lektion 11-12</p> <p>Eleverne skal parvis vælge en række billeder (max 5) fra Kriths billedarkiv og google. Billederne skal fremvises og skal afspejle deres egne holdninger til grindedrab. Billederne skal ledsages af musik, der interagerer med billederne. Multimedieproduktionen skal have en overskrift og må max vare 3 minutter.</p> <p>Ordene fra lektion 1 + 2 skal indgå i produktionen (fx blod – hav – oprør - fisk - mørke)</p> <p>Eleverne evaluerer efter hver fremvisning ved brug af vurderingskriterierne.</p>
--	---

Evaluering:

Undervejs i forløbet evalueres elevernes læringsudbytte både af eleverne selv og af læreren. Denne vurdering foretages på baggrund af læringsmål og tegn på læring.

Det kan fx ske ved, at læreren undervejs i forløbet fortæller, hvad læringsmålene er, og hvad eleverne har arbejdet med. Læreren beder eleverne hver især vurdere, hvor langt de er med læringsmålene. Det kan gøres mundtligt eller skriftligt på Min Uddannelse eller Meebook eller andre læringsplatforme.

Herefter kan der i fællesskab tales om, hvilket nyt stof eleverne lærte, og hvilke elementer af faget det kan give god mening at arbejde videre med.